

TRO OG GERNINGER

N.O.Vigilius - "Vejen mellem afvejene"

En uforligelig modsætning mellem Jakob og Paulus?

Mange bibellæsere har haft store vanskeligheder med det, der står i [Jakobs brev kap. 2, v. 14-26](#). Er der ikke en åbenlys modsigelse mellem det, Jakob her skriver: "at det er af gerninger, et menneske bliver retfærdiggjort, og ikke af tro alene" - og så det, Paulus lærer i [Rom. 3,21-26](#) og [4,1-8](#)? Ifølge ordlyden synes der at foreligge en åbenlys og uforligelig modsætning. Men er forskellen også af saglig og indholdsmæssig uforligelig karakter?

Den bedste hjælp til et ret svar på det spørgsmål får vi ved at agte nøje på, hvad Jakob og Paulus hver i sin sammenhæng fremholder og understreger som sandhed til salighed. Da viser det sig, at der trods en tilsyneladende uforligelig modstrid ifølge ordlyden dog ingen virkelig uoverensstemmelse består dem imellem, hvad selve sagen angår.

Paulus: Vi retfærdiggøres ved troen alene

Paulus er såvel i Rom. 3,21-26 og 4,1-8 som i [Gal. 2,16](#) og [Efes. 2,8-9](#) ivrig efter at understrege, at frelsen bliver os til del af ren og skær nåde, helt ufortjent, uden at der findes noget grundlag derfor eller nogen medvirkende årsag dertil hos os selv. Det skyldes alene Guds egen gerning til frelse for os i Jesu Kristi menneskevordelse, død og opstandelse. Denne frelse bliver os til del ved troen alene, dvs. alene derved, at et menneske i sit hjerte tager sin tilflugt til Jesus og Hans fuldbragte værk. Den, som gør det, står retfærdig for Gud i Kristus, som om han aldrig havde syndet. Det menneske er i Guds øjne befriet for alt sit eget og i stedet tilregnet Kristus og delagtiggjort med Ham i alt Hans. Det er deri, tros-retfærdiggørelsen ifølge Paulus består.

Paulus taler hele tiden med front i én bestemt retning: mod den falske fortrøstning til egne gerninger eller nogen form for egen retfærdighed og fortjeneste, som vi står i fare for at rette troen mod og forlade, os på i stedet for på Kristus alene!

Jakob har også hele tiden front i en bestemt retning. Men den situation, han taler ind i, er en anden end den, Paulus taler ind i. Derfor er hans frontstilling også en anden og hans udtryksmåde ligeså. Men dybest set er det samme sag, Jakob er nidkær for: at rive os fra alle falske trøstegrunde, hvormed vi står i fare for at bedrage os selv til evig fortabelse, så vi vendes om derfra og i stedet kommer ind i frelsende livssamfund med Kristus selv.

Jakob: Den retfærdiggørende tro er aldrig alene

Allerede i de første sætninger i Jak. 2,14-26 rækkes der os en nøgle til en ret forståelse af det, som står i dette afsnit: "Hvad nytter det, mine brødre! om én siger, han har tro, når han ikke har gerninger? kan troen (dvs. *den* tro, en *sådan* tro) måske frelse ham?"

Spørgsmålet er retorisk, og svaret er nej: *Den* tro, som ikke har gerninger, er i virkeligheden slet ingen tro i bibelsk og frelsende forstand, men kun en falsk indbildning om tro. Den er enten en bevidst hyklet tro, der kun er mundsvejr, og som sådan har dømt sig selv. Eller også er den en ubevidst falsk og indbildt tro, der tror på troen i stedet for på Kristus. Var nemlig troen en sand hjertets fortrøstning til Kristus, da ville den også føre den troende ind i frelsende livssamfund med Jesus Kristus selv, og da ville troen umuligt kunne være uden gerninger. Den ville tværtimod bestandig vise sig virksom i uforbeholden lydighed mod Gud (jvf. Abrahams eksempel i v. 21-24) og bære frugt i kærlighedsfuld omsorg for og gerning mod næsten (jvf. v. 15-16 og Rahabs eksempel i v. 25-26). Gør den ikke det, er en sådan »tro« afsløret som hykleri, en falsk indbildning om tro.

En *sådan* »tro« er unyttig og frelser ingen. Den kan være forbundet med en aldrig så omfattende kundskab og rigtig mening om Gud og om Kristus - sådan som også både Djævelen og de onde ånder har det (jvf. v. 19) - så er den dog både død (v. 17 og 26) og gold (v. 20). Det viser sig netop derved, at den ikke ytrer sig i gerning. Den tro, som ikke gør det, har heller ikke bragt den frelsende forening mellem Kristus og den troende i stand, som Jesus taler om i lignelsen om vintræet og grenene i Johs. 15,1-8. Det er derfor heller ingen sand og frelsende tro på Kristus, men en falsk og selvbedragende tro på troen. For nok er det sandt, at vi retfærdiggøres ved troen alene - uden gerninger. Men den retfærdiggørende tro er aldrig alene - uden gerninger. Det er ikke de gode gerninger, der gør troen frelsende. Men den frelsende tro gør gode gerninger.

En prøvesten på troens ægthed eller falskhed

Den hovedtese, Jakob understreger gennem hele afsnittet 2,14-26, er netop denne, at troen uden gerninger er død. Den er ikke ægte, men falsk. Det er ingen retfærdiggørende og frelsende tro, men enten en blot foregiven og bevidst hyklet tro eller en ubevidst falsk indbildning om tro.

Den prøvesten på troens ægthed eller falskhed, Jakob fremholder og henviser os til, er gerningernes vidnesbyrd. Et menneskes liv og gerninger vidner om ét af to: troens ægthed eller falskhed (v. 18 og 20-26).

Derfor kan Jakob også skrive, at Abraham blev »retfærdiggjort af geminger og ikke af tro alene« (v. 24). I den forstand nemlig, at Gud under henvisning til Abrahams lydighed og offer erklærede ham for at være i sandhed gudfrygtig og tilsagde ham sin velsignelse på ny ([1. Mos. 22,12 og 16-18](#)). Det gjorde Gud ikke, fordi Abraham ved sin lydighed og sit offer havde gjort sig fortjent dertil, men på grund af det, som Abrahams gerninger vidnede om: at han i sandhed stolede fuldt og fast på Gud.

Således forstået er der heller ingen uforligelig modsætning mellem Guds retfærdiggørelse af Abraham ved troen alene i [1. Mos. 15,6](#) og Guds dom over ham efter gerninger i 1. Mos. 22,12 og 16-18. Lige så lidt som der er det i Skriftens tale ellers både om retfærdiggørelse ved troen alene og om dom efter geminger på den yderste dag. Det er to sider af én og samme sag: Kristus alene er frelsens grund og vej. Fordi det er tilfældet, er det også alene ved troen på Ham, et menneske får del i Guds frelse. Netop derfor er også alene den tro frelsende, som i sandhed flyr til Kristus og forener den troende med Ham. Den tro, som ikke gør det, er ikke ægte, men falsk. Den er ikke levende, men død. Den er uden Kristus og derfor unyttig og gold og frelser ingen.

Dette Jakobs vidnesbyrd stemmer helt overens med Paulus' ord om, at »i Kristus Jesus gælder hverken omskærelse eller forhud noget, men tro, som er virksom i kærlighed« (Gal. 5,6).

Den ægte tros kendetegn

Det, Luther skriver om den retfærdiggørende tro i sin berømte fortale til Romerbrevet, kunne passende anføres her til slut som en af de bedste kommentarer også til Jak. 2,14-26:

»Tro er ikke den menneskelige forestilling eller drøm, som nogle anser for tro. Nej, tro er Guds gerning i os, som forvandler os og genføder os og dræber den gamle Adam, gør os til nye mennesker i hjerte, sind, tanker og alle kræfter og bringer os Helligånden. *Ja, troen er en så levende, skabende, virksom og mægtig ting, at det er umuligt, at den ikke bestandig skulle udrette noget godt.* Den spørger heller ikke, om der er gode gerninger at udføre; nej, før der spørges, har den allerede udført dem og er altid i virksomhed. Men et menneske, der ikke gør sådanne gerninger, er uden tro og famler og ser sig om efter tro og gode gerninger; men han ved hverken, hvad tro eller gode gerninger er, og han våser og snakker dog med mange ord om tro og gode gerninger. *Tro er en levende, urokkelig tiltro til Guds nåde*, så sikker, at man tusinde gange ville gå i døden for den. En sådan tillid til og erkendelse af Guds nåde gør en glad, dristig og frimodig over for Gud og alle skabninger. *Det er Helligåndens gerning ved troen.* Således bliver enhver uden tvang villig til og glad for at gøre godt, tjene enhver og udstå alle slags lidelser af kærlighed til Gud og til Hans pris,

der har vist ham en sådan nåde. Derfor er det lige så umuligt at skille gerning fra tro, som det er umuligt at skille varmen og lyset fra ilden. «

1) O Jesus, troens dyre skat, begyndelse og ende, o søde Jesus, hjælp mig, at jeg troen ret kan kende, den tro, som har dig selv i favn, fra den, som vel har troens navn, men er dog død og intet!	2) Lad mig ej tro, hvad verden tror, som Himlens visdom vrager, men lær mig, at jeg af dit ord den rette mening tager og bliver klippefast derved til livets sidste stund og sted, dit ord og navn til ære!
3) Bo selv ved ordet i min ånd, I at troen stærk kan blive, alt mer og mer få overhånd og mange frugter give, så jeg i trang er uforsagt og stræber ret af al min magt min næste godt at gøre!	4) O Jesus, du, som troens gnist min sjæl har ladet kende, ak, lad den aldrig blive mist, men hjælp den til at brænde; hvad du har selv begyndt, fuldfør, at jeg til sidst i troen dør og får en salig ende!
(Brorson 1735 Den danske Salmebog nr. 576)	

(Afsnit i kap.1 "Hvordan får jeg en nådig Gud?" - fra "Vejen mellem afvejene af N.O,Vigilius - Dansk Bibel-Institut 1981 - Shafan 09-07-14)